

10 céntmis

Número 9.

EL CVENTO VALENCIÁ

FLOR DE PECAT, novela

de B. Morales San Martín.

Ilustrá per F. Mellado

DIRECCIÓ Y ADMINISTRASIÓ: SAGRARI DEL SALVADOR, 6, PRAL.—VALENCIA

BIBLIOTECA DE

El Cuento Valenciá

Director: B. Morales San Martín

EL CUENTO VALENCIÁ, es desde hui una Biblioteca de autors valenciáns, que publicará en regularitat noveles, cuentos y lligendes de la regió.

Seguim publicant el tercer cuaderm de una novela inédita de nostre director, que molts de sos companys de lletres desichen coneixer. Se titula FLOR DE PECAT y alcansá el PRIMER PREMI OFERT A LA MILLOR NOVELA VALENCIANA EN LOS JOCHS FLORALS DE LO RAT PENAT DE 1909.

FLOR DE PECAT es una interessant narració de costums marítimes valencianes, que publicarem en quatre ó sinc cuaderms com el present, al preu ordinari; en el últim regalarém un magnífic retrato del autor, obra del inspirat pintor Ricardo Verde. La novela está ilustrada en dibuixos originals del conciensut artiste Federico Mellado, fotograbats per Oraw-Raff.

Al ilustrat poble valenciá dediquém esta publicació. A éll li toca dir si es digna de la sehua cultura y de Valencia.

LA REDACCIÓ.

OBRES DE B. MORALES SAN MARTIN

La Alcaldesa: 1 peseta.

La Rulla: 2 pesetes.

La Tribuna roja: 1 peseta.

Flor de pecat: 10 céntims cuaderm.

Prenint estes obres en esta administració, Sagraí del Salvador, 6, pral, se fará una rebaixa del 25 per cent als compradors.

En cada eixemplar de **La Rulla** se regalará ú de **La Alcaldesa**.

NÚMEROS ATRASATS: Kiosko Popular, plasa de Emilio Castelar. Valencia

quedarse pera sempre en terres d'Orá ó d'Ager, ó ahón may més se sabera d'ells; y allí, en amagat rincó, viure els dos dient-se «pare» y «fill» que era son gran anhel! Pero asó haguera segut la mort d'Amparaets y éll no la desichaba, éll que cada día la estimaba més com amant y com mare de son fill... No; veritat era: haguera segut una mala y roïn acsió, un pecat d'eixos que chamay perdona Deu y molt meñs els homens. Viuria com-hasta entonses, chunt á ells, gochant y sufrint á l'hora. Y s podia lograr que el chic navegara en éll .. ¿pera que volia més felicitat?

VI

Camí d'amargures...

I

Un día sense saber com ni de ahón aparegueren acampats en la placha una tribu de «moros» composta de varies families que s'apoderaren de totes les barques velles y cubertisos abandonats en els quals s'amagaren com el caragol en sa córfa. Atres alsaren tendes de campanya chunt á les barques tombaes, asil de sos companys y verament pareixia la placha un aduar marroquí.

¿D'ahón venien? ¿Ahón anaben? Ningú els vá vore aplegar, probablement s'en anirien com vingueren. Pero ara restaben allí impavits, fent los seus menesters y feynes, resistint heroicament el nugol de chiquets que á tot hora els contemplaba y un atre nugol de fotografos que sempre estava enfocantlos en ses maquinetes á l'hora de dinar, quant prenien café, quant guisaben lo sopar y hasta quant dormien la siesta á cames esteses sobre l'arena.

Vestien uns traches extravagants y llamatiús, molts portaben arets en les orelles y asó era lo que més llamaba l'atenció dels chicots del Cabañal que no'ls deixaben á sol ni á sombra. Fu-

maben en llargues pipes y á tot hora estaben prenint café. Elles vestíen túniques y faldes molt chillones y pintarrajeaes; y tots anaben molt bruts y ningú els veía llavarse; tan prop que teníen l'aigua...

Parlaben un llenguache del dimoni que les chents llevantines no enteníen—¡qué habíen de entendre!—y que'ls movía á risa. Les dones, especialment, pegaben uns crits y «movíen la llengua dins la boca» d'un modo tan enredrat que sols per sentirles cuant reñíen als moñicots, anaba mig Cabañal darrere d'elles.

La chusticia els deixá estar, porque no feen mal á ningú, no robaben res de les llanches de sardinal ni dels estellers, ni molt manco del poble y allí vivíen en santa pau com si hagueren caigut de la lluna, sens fixarse ni mirar sixquera á la chent del poble y de Valencia que constantement els rodechaba.

El fill d'Amparaets, que hora es ya de que se diga que'l battecharen en lo nom de pila del tío Bonaguía, á saber, en lo nom de Rafelet, seguit d'un estol dels seus, anaba de grupo en grupo mirantlos descaradament, físgantse d'ells, y observant tot cuant feen.

Pero un matí les burles s'acabaren cuant al aplegar á una llancha que guaría á una familia de moros veren un cuadro que'ls trencá el cor.

Baix la popa de la barca, estírat, fret, esgroguit y sobre untros d'estora veren el cos mort d'un moret de quatre ó sine anys descals, en lo cap descubert y vestit tan sols en una túnica de seda llistada, vella y descolorida. Als dos costats del áncel moro sos pares, una mora d'ulls enlluernats y oscurs y un morás de barba negra y cara cobrís, velaben el cadáver y parlaben... ó resaben baixet, no se sabía.

No pogueren contindre sa curiositat els chicots del Cabañal y preguntaren als pobres pares... En extrañea oiren, en una llengua chapurrá, mescla de castellá, de valensiá y d'aquella atra llengua que no enteníen, al morás explicarlos algo. Pogueren entendre que el infant había mort la nit pasá. Per lo camí venía ya en febra y desde que estaben en la placha del Cabañal

s'havía aliviat algo, confiats en aixó y en les remeys que li donaba un moro vell de la tribu, creíen que el chic se posaria bó, cuant la nit anterior después de patir molt, rodar lo cap l'anche-

l et, delirant continuament había espirat en la falda de sa mare... Sentíen tant que haguera mort com que fora llunt de sa terra á la que al dia sigüent s'en anaben en un vapor que aquella nit esperaben.

Rafelet Bonaguía y sos companys cuant tornaren á casa contaren lo sosoit y moltes dones, Amparaets entr'elles, acudiren á

vore al mortet moro y á consolar com podíen á sos pares. Rafelet anaba y venía de sa casa á la placha... y éll y ses amigachos cosinetes y vehines adornaren de flors al albaet y el vetllaren chunt á sos pares hasta molt entrá la nit...

Vinguda ésta els moros desaparegueren com per encant, en sos trastos, tendes de campanya y son eixérsit de moñicots y de cafeteres... El albaet no paregué per ningún puesto. Sempre ignoraren les asombrades chents del Cabañal si s'el deixaren soterrat en l'arena de la placha, en los montañars de la Malvarrosa... ó se l'endugueren embolicat entre les cafeteres al Moro que tot podia ser.

Se feu tart... y busca á Rafelet per asi, búscalo per allá, el cas fou que no paregué á hora de sopar; y com no eren extrañes en éll estes escapatories el buscaren sense machor pena ni gran sobresalt. Si extrañaren sos pares, que en casa dels amiguets ahon solia fer vida y hasta quedarse á sopar y á dormir si així se li autorisaba, no estaguera y el tío Bonaguia, per un puesto; la Malarmá per un atre; Amparaets per así y el Boniquet per allá, corregueren en sa busca ya sobresaltats.

El Boniquet fon qui més pronte trobá el rastre ;y seré, amagant sa inmensa pena, contá lo que había inquirit. «Cuant els moros alsaren el camp y sen anaren al moll per que habien vist entrar el vapor en que habien d'embarcar pegaren darrere d'ells alguns chicots, entre ells Rafelet, que anaba no sabien per qué intrigat chunt als pares del moñicot mort en la placha y el cual no se sabia si l'habíen soterrat ó s'el habien endut. Ya en lo moll s'armá gran soroll en el moment del embarc, y *jama-lá* per así *jama-lá* per allá ni Deu s'entenia entre «aquella lengüa chodia» els moros en camisota y els bolichs de trastos, cafeteres, tendes de campanya y estores que embarcaren. Cuant se donaren conte ya estaba tota la faramalla mora dalt del vapor y s'entornaren á casa els chicots del Cabañal que els seguien: entonces notaren que Rafelet no estaba entre ells; pero suposaren que ans d'acabar l'embarc s'en hauría tornat á casa.»

Inquirint més y apretant de contes als chics sabé més el Boniquet. Sabé que Rafelet aná en gran conversació en lo morás

pare del chiquet mort, preguntantli en molt d'interés per ahon paraben Alger y Orá y d'ahon era el millor tabaco; que el moro li contestaba señalant á Garbi en son bras negre, nuet y llarc...; que al aplegar al moll, Rafelet y el moro arreglaben els fardos d'este y que el moro li doná á fumar dientli: ¡Jamalajá! señalantli al cigarro y á Garbi tot á l'hora com si volguera dir que d'allí era aquell tabaco... y que ya no'ls veren més; se torbaren y els pergueren de vista. Al quedarse asoles en lo moll oiren dir á la chent de mar que aquell vapor no tenia cárrech llest y anaba á ferse á la mar enseguida...

No necesitaren més los héroes d'este idili, que camina cap á la tragedia, pera donarse conte de lo ocurrit, especialment el Boniquet que veia resurgir en son fill adulteri la sehua sanc aventurera. y tots pensaren:

—Rafelet s'en anat en els moros... y está en lo vapor...

El tio Bonaguía caigué en la cadira de brazos més mort que viu; á la agüela Malarmá li agarrá un batistot y entre quatre la ficaren en lo llit. Amparaets serena y arrogant, á pesar de son gran, de son inmens dolor, mirá al Boniquet que moría d'angunia esperant ordres de sa ama y señora y s'entengueren en aquella mirá. Y els dos en pas rápit, anhelós el pit y apretat lo cor, corregheren cap al moll, desidits á tot pera recobrar á son fill... ¡Ay, del pit que se posara entr'ells y aquella animeta tota sehua... ara aventurera y fuchitiva!

II

Aplegaren al moll fosch á aquella hora com gola de llop... y se tiraren á la riva com dos folls. No's veia res, los turbios, farols de gas en sa llum pàlida y oscilant feen notar la foscuria de les tenebres... Acostumats algo més á mirar en la foscor, veren descorasonats un vaporet de cabotache que s'en eixía cautelós y callat, sens ruido, sens pitar la sirena, en una llumeneta á barlovento, un atra á sotavento y una més dalt del palo. ¿Se-

ría aquell el vapor que'ls digueren y que com no tenia carrech ni pasache s'en ixía sens cridar la atenció de ningú? Casi no habia més chent en lo moll que'ls carabiners de guardia y algún guardia dormint sobre els muntons de mercancíes confiades á la sehua son... Preguntaren... El carabiner no ho sabia cert, creia que si, que en aquell vapor embarcaren els moros... pero els seu podrien dir més abaix... per allà, per ahon estagué amarrat breus moments.

Corregueren allà, seca y amarga la boca, ennegrit el pensament y més amarga y més negra encara l'ànima dels desdichats pares... Un home de mar que acababa d'amarrar la llancheta en la cual portá els papers de la Sanitat á bordo, els confirmá el dicho del carabiner... Aquell era el vapor ahon embarcaren els moros...

¡Oh! Y ya había pasat el transversal y enfilaba sa proa el rumbo al Cap de Cullera... ¿Com alcansarlo, com cridar, á qui demanar auxili y achuda? En son dolorós moment d'impotencia preguntaren al bon home, que'ls doná tots els detalls que podia donar:

—No, yo no he vist cap chiquet vestit com els d'así... Tots eren moros ú ho pareixien perque tots anaben vestits com ells... Pero sereneuse... Vostre fill estará ya en casa... Torneusen, no's desespereu... Confieu en Deu.

Amparaets no l'atenia; miraba al cos negre y boirós del vapor que anaba esfumantse y perdentse en la negror de la nit, fuchint mar adins, cautelós y callat, com si haguera comés un robo y portara amagat en ses entrañes de ferro el cos del delit... á son fill, á Rafelet, á l'ànima de la sehua ànima...

Se miraren Amparaets y el Boniquet á la llum del groguench farol... y per primera vegada no pogueren resistir sa mútua mirá. Ses cares trasmudaes, esgroguides per la pena y els remordiments que comensaben á naixer y á pendre vol d'àliga s'inclinaren á terra y ses llàgrimes de ver dolor y vera penedició caigueren y 's pergueren en la pols del moll...

Casi vingué á terra aquella dona hermosament trágica, nova Medea que al pedre á son fill sentía les augunies que la Medea

clásica sentía mentres deliberaba si mataria ó no á sos fills...; porque no eren els moros qui li robaben el fill; no era éste que per la sanc aventurera de son pare, el Boniquet, corria d'arrere d'ells ansiós de vore més men... no, era son pecat, estava en ella mateixa la causa d'aquell castich de Deu... Son fill era una fior naixcuda del pecat. La Providencia permetí que vixquera en son chardí, deu anys, bledana y hermosa pera fer més amarga sa pena al llevárlila, tronchantla misteriosament... ¡Oh! Casi hauria valgut més que Deu haguera dispost de la vida de son fill y l'haguera vist mort en son regás que aquella fuchida rápida, que el cor li dia que seria eterna, que ignoraría sempre si son fill vivia ó era mort, felís ó desgrasiat, rich ó menesterós y miserable...—Tot un mon d'idees trágiques y doloroses pasá per son señ en un instant—abatintla... El Boniquet acudí, la sostingué y ceñint sa cintura y apretant en amor y desesperasió sa má morena y nerviosa li digué á cau d'orella.

—¡Amparo... no't desesperes...! ¡El buscarém y el trobarém! ¡Es nostre fill y correrém el mon en busca sehua! ¡T'ho chure...! ¡No plores! ¿Vols vindre en mí?—Y Amparo deixant caure son cap deliciós sobre el muscle del Boniquet, entelant sos ulls divins, mogué sos llabis de grana, sensuals y dolsos apenes pera dir:

—Si, busquemlo... Yo aniré en tú...—y alsant la testa com lleona dolorida exclamá:

—¡Pero pronto... sinó'm moriré de pena ó'm mataré!

Entonces com si respanguera á son desig de mare, disposta á caminar son carrer d'amargures, en una burla crudel é infame... el vapor que s'habia crusat front á la farola en unes barques peixcadores, soná la sirena dos ó tres vegades, y sa nota ronca y burlona torbá la serenitat da la nit y agitá més la tempesta que en l'ànima d'Amparo y de son amant estallaba inmensa y devastadora.

Y aquells dos sér desdichats alsaren el cap colèrichs, y agitaren los puñs en l'espay amenant al vapor que fuchia, enduentse amagat en ses entrañes de ferro á son fill vollgut y desichat.

Y encara á sa impotent amensada contestá atra volta la sirena del vapor fuchitiu, en una nota llarga, ronca y fosca que se fongué en la nit y en lo remor del oleache que'l Llevant comensaba á alsar en la sosegada mar.

Els dos amants caigueren abatuts, chenolls en terra y alsaren los ulls al firmament, cuallat d'estreles, demanant misericordia á Deu...

VII

Camí sens fí...

I

El tio Bonaguía posá en choch totes ses influencias polítiques que no eren poques ni males... Se telegrafía á Alger y á Orá y fon en vá. Tot lo que's pogué averiguar fon, que el vapor que embarcá als moros había tocat ans que en aquells ports en Bougie, vila de la costa d'Alger ahon desembarcaren casi tots els moros que formaben aquella *troupe* de comerciants en grans, oli y fruits que venien d'Espanya. Allí se diseminaren y se pergueren uns per los arrabals de la vila, atres per les montañes vehines poblaes de kabileños y era imposible saber si entre aquells había desembarcat Rafelet «le petit espagnol...» Entre les dos ó tres families que continuaren el viache à Túnes no desembarcá el rullet d'Amparaets...

Pero la desesperasió de ésta y dels seus no tingué llimits; porque com el chic no pareixía per ningú puesto y aquells detalls tan precisos y elocuentes del embarc dels moros estaben tan agarrats á sa memoria, tenien tots la firme convicció de que el chic s'en aná en els moros y desembarcá en ells en Bougie... Y ya no tingué atra manía Amparo, manía secundá per el Bonico,

més que agarrar el falucho més segur de casa y correr per la mar á Bougie, á Alger, al fi del mon, en busca de son fill...

II

Después d'aquella tragedia espantosa, Amparaets caigué malalta. La malaltia era més de l'ànima que del cos, pero sos llabís s'esblanquiren, son rostre pareixia una mascarilla de bronze y en son front se marcaren unes arrugues imborrables que'l sombrechaben eternament. Sos ulls prengueren certa expressió de tristeza, de pena fonda, sens remey, d'eixes penes incurables que pera machor castich maten l'ànima poquet á poquet deixant al cos miserable viu y sá. Pero á vegades en aquells ulls morts lluhernechaba el foch d'un desig imposible... y més anhelat cada dia, desig qu'era l'única flama de vida que la sostenia y consumia á l'hora. ¡Ella sabia que ningú s'oposaria á que anara á Alger, que no li negarien miços pera emprendre tal viache; ella sabia que aniria á Africa en busca de son fill, de la flor de son amor y de son pecat, pero sabia també que no'l trobaria... li ho dia el cor que may l'havía engañat!

Tan mal y tan descorasonat com ella estaba son marit, el pobre Bonaguía. Els achacs pareixien haber aguardat aquell moment lluctuós de sa vida pera fer més forta presa en éll y als cinquanta anys pareixia verament un agüelo de setanta, encorvat, cego y mig baldat.

La Malarmá semblaba un fantasma, entrant, ixint, puchant y baixant, sens dirichir la paraula á ningú, pero marmolant sempre com si estaguera sonámbula ó loca. Sempre fon maniática y també les manies pareixien haber aguardat aquell moment trágic pera fer presa de la sehua ánima.

El Boniquet donaba llástima. Sens poder comunicar en ningú més que contades vegades en Amparo, sufría més que tots, per que no tenia ningú que el consolara. ¿Qui había d'anar á con-

solar al que als ulls del mon no era res del chic perdut ó fuchit? Ensimismat en sa pena vivia, si alló era viure, quant un día el tio Bonaguia el cridà:

—Amparaets está millor... apresta el millor falucho y corre... y dusme el chic, ans de que'n muiga...—y caigué sobre éll abrasantlo y deixant correr ses llágrimes sense vergoña, el vell llop de mar. Cridaren á Amparo y donantli son marit una clahueta, li digué:

—Agarra tots els dinés que hiachen en casa... y no torneu sense el chic... En eixe caixó están tots els meus alforros... Hiá prou pera molt temps... Corregau, aneu á Alger, á Bongie, dureu cartes pera el consul, pera les autoritats franceses; hui les portarán.. Enllestiuse... enlestix tú la barca més segura y corregau... gasteu, feu tot lo que siga menester. quedemse pobres... pero portéume al chic... Después, quant el tingám... tornarem al treball y á alforrar de nou... No importa res... Ixiré yo á la mar atra volta si es presis... pero... el chic, el chic, portéumel... Amparaets vol anar també... es l'ama; obedixla en tot com si fora yo... Tin en conte que va en busca de son fill... y pot manar lo que vullga... Tú obedixla á cegues... y camina per ahon te diga... Aneu, que yo espere morintme... No tardeu, en quant el tingau, per lo que puga ser... El cor me diu que m'el dureu...

Amparaets y el Boniquet, durant estes paraules del que pera ells era son acusador inconscient, no gochaben mirarse ni s'atrevien á alzar los ulls afrontant la mirá d'aquell home que tanta noblea els revelaba en aquell tras difícil de sa vida... ¿Era tan noble que sabent que Rafelet no era fill seu... els donaba tota sa fortuna pera que buscaren y dugueren á sa casa al frut de son pecat, obedient á la máxima evangélica que diu que tire la primera pedra el qu'estiga net de tot pecat y que hiá que perdonar als que han volgut molt. ¿Estaba tan cego que no veia en Rafelet sinó á son fill propi y may s'havía donat conte del drama amorós que entre sa muller y el home de la sehua confiansa se desenvol·laba desde fea molt temps? No ho sabien y ca-

llaben abrumats, avergoñits comparant sa conducta en la d'aquell home lleal y bó, noble y després... que en oonte de marcarlos lo front en l'estigma de son despresi y tirarlos de casa els obría lo caixó de sos alforros y les portes de son cor.

III

Enllestiren la barca més voladora y un costo abundant, pera molt de temps; triá el Boniquet huit homens de confiansa, la cambra del patró s'enllestí y prepará pera Amparo y una vesprada en silenci y misteri ixqué *La Joven Amparo* de la placha seguint la ruta d'aquell vapor que's burlaba d'ells tocant la sirena cuant s'enduya á son fill amagat en ses entrañes de ferro...

El infelis Bonaguia quedá á voreta mar y veent alluntarse la barca encara cridá—sense parar esme en que les mansetes ones que anaben y venien li bañaben els peus:

—¡Guardat sempre del vent contrari, Boniquet... y vés sempre una quarta á barlovento! ¡Y dugeume al chic! ¡Portéume á Rafelet denans de que yo'm muiga! ¡Portéumelo!—y plorant com un chic, caigué en los brazos de dos mariners que l'acompañaben.

Cuant pasaren la rocha farola de la punta del moll Amparaets recordaba aquella nit llastimosa que caigué desvanida de pena sobre el pit del Boniquet al oir la ronca nota burlona del vapor que li s'enduya al fill y sa pena creixqué. Algo la endolsí y mitigá un pensament afalagador: «Aquelles mateixes aigües fosques y risades per el llevant, aquells destells y raigs fosforichs que ixíen d'elles, semblant mirades de sirenes amant y engañoses... aquell cel tan blau y tan seré y tan pur, enchoyellat de diamants movibles, blavosos, rochenchs y platechats; aquella brisa acariciadora y salobre y humida com un bes chivenil... tot hauría segut contemplat per son fill en sa fuchida y ara ho contemplaba ella... y seguía el mateix rumbo que éll .. y

anaba cada hora, cada minut, cada segón acurtanse la distància que la separa del seu Rafelet...» Y lo cor de la infelís mare glàtia de pena y de goig mentres ses mans aferrades, clavades en la proa de la barca la sosteníen apenes... y sos ulls miraben llunt, al dabant sempre, anhelant aplegar ans que la barca pereosa á aquells faros, á aquelles estreles que al nivel de l'aigua apareixien allà en la línia d'horisont ahon mar y cel se donen el bes etern... y darrera dels quals estava la terra promesa.

El rumor de la proa de sa barca tallant com un ganibet l'aigua, partintla en chorrosque semblaben dos fonts, li fea baixar la mirada y enfondrarla en la movable mar y cada vegada apareixien més ones y més mar... y no s'acababa may aquella planura immensa que semblaba un camí sen fi, tal vegada com el que tindrà que recorre ella. ¡Cuant mes aigua deixaben darrere mes n'apareixia al davant de la quilla de *La Joven Amparo*!

Y la patrona sempre en la proa erguida com un fatidich mascaró de fusta, miraba d'abant sempre en los ulls dilatats, sonrient en monstruosa carasa d'horror sa boca tràchica, sense cuidar-se del vent que rebolicaba sos vestits y sos cabells negrissims, de les pluches que'ls banyaben, de la centella qu'espavoria als homens. Ella serena y tenás ni s'abatia may ni may buscá en l'abrich de la cambra repós y quietut pera plorar sa pena.

¡Plorar! ¿Quedaben llágrimes en sos ulls ni amargor en lo cor? Pareixia que el dolor ho habia agotat tot y que de la mare dolorosa no quedaba més que un cos inert sense ànima, que vivia la vida insensible de quietisme moral y d'estupor que com un estol propi seu, deixen els grans dolors darrere d'ells.

Sa obsesió constant era la ralla ideal que, dabant la proa de *La Joven Amparo* partia la mar y el cel... ¡com si hagueren d'aplegar á ella y cada vegada no la tinguera més llunt! Curts moments baixaba els ulls á les aigües y s'extrañaba de vóeles á diverses hores y en punts diversos de distinta coloració, varia com la vida, com los estats de la conciencia... Verda ara, ro-

chenca cuant pasaben prop la gola d'algun riu, negrenca per les algues que flotaben, d'un blau fosc en alta mar...

Pero alsaba els ulls á les estreles y tornaba á fixarlos en aquella ralla de claror que partia mar y cel y, sempre en la proa, seguia contant les hores y els dies per lo dolorós glatir del cor, rellonche martirisador, chuche cruel, implacable, de sa vida.

Habien eixit una vespraeta fresca y bonica, confiats en l'Albornés que'ls acompanyá carinós y protector hasta dos milles front d'Ibisa. Entonces comensá el temps á fer babaloches... Rodaba el vent, fea calma, tornaba á bufar d'así ó d'allá hasta que de sopte bufá francament el vent de terra; y poch después tan fort, que no podent aguantar vela seguiren el Ponent deixantse dur per éll.

Encara qu'este vent favoria son rumbo espentant per la popa á *La Joven Amparo*, al Boniquet no li agradá aquell cambi, acompanyat de núgols negres y plomisos, siniestrs y lleigs per la part de terra. Y son temor se confirmá. Apenes deixaren per la popa l'illa d'Ibisa y la Formentera, la ponentá fon furiosa, alsá la mar en cataclismes caòtics y pavorosos... y pensaren els infelisos que el fons de la mar era sa fosa...

Lluytaren com llops defenent sa vida y la chicoteta nau que'ls conduia y qu'el Ponent llansaba mar adins, alluntarlos de les costes africanes, meta de sos desíchos.

Intentaren refugiarse en algun dels ports del sur de Cerdeña y no fon posible ni abordar el golf, tan segur, de Cagliari en el cual hagueren estat al abrich del Ponent y del Llevant hasta que la tempesta amaynara. Imposible fon també recalar en los ports de Ponet de la Illa de Sicilia cap ahon la ponentá els tiraba furiosa y vengativa, pero sens lograr may que Amparaets deixara la proa de sa barca y de mirar cap al davant... Y no fon poch que la má destra y habil del patró sempre agarrada al timó en aquells moments difícils, evitara que *La Joven Amparo* se fera á trosos en les roques volcániques sicilianes y sos tripu-

lants trobaren en el fons de la irritada mar el fi d'aquella Odisea que havia comensat en lo Cabañal y Deu sap ahon acabaria...

La borrasca amainá al tercer día y asombrats fondecharen en una illa deleitosa y paradisiaca... ¡Era la illa de Malta! Asustats del camí que habien fet en tan pocs dies, gracies á la furia del Ponent malait, pensaren que si seguix espentantlos un dia més els tira á les illes gregues y els fá correr tot lo Mediterráni...

Estagueren en aquell paradís el temps presis no més pera reparar averies, y en cuant la barca estagué llesta se feren á la mar achudats per l'Eixalóch ya qu'el temps pareixia assegurat y el Boniquet sabia que en aquella regió les borrasques son frecuentes y tremendes.

Y comensaren á desfer lo camí fet tornant cap á Ponent, deixant á Llevant als bons maltesos, que tantes y tan fines atencions tingueren pera ells en aquells dies que l'illa mediterránea fon son forsat port y asil.

Al pasar entre Sicilia y Túnes y ixis atra volta á la porció del Mediterráni tan coneguda del Boniquet y dels llops de mar que l'acompañaben, los pits respiraren satisfets; la má del patró señalá á Amparaets la ruta de Bougie y d'Alger y conduí á la barca sens deixar ya la costa.

Desde la proa va gochar Amparaets l'espectacle hermós y desconegut per ella de vore pondres lo sol en la mar... y li pareixia que somiaba, que ni sabia d'ahon venia ni ahon anaba. ¡Ella sempre va vore ixis lo sol per la mar y pondres per l'horta durant los campanars y cúpules de les cent iglesies valencianes y retallant la mole del añorat Micalet sobre el cel espurnechat de pols de llum y encés en flames de gloria...! Y ara veia el disco roig del sol baixar lentament y enfondrarse depresa al tocar l'aigua, en esta, comunicantli reflectes y tons violats y purpurins, lluminosos y deslumbradors... Pareixia que anaba á

encendre, á inflamar les aigües blavoses y ondulants y... nó, era éll el que s'apagaba en elles y en elles s'enfondrava com les ilusió d'Amparaets, com sos desichos, com sos anhels, lluminosos y purpurins, com aquells raigs de sol ponent al pondres... negres y boirosos al convertirse en realitat desconsoladora.

¿Trobaría á son fill?

La mar susurraba misteriosament que *no*; lo llevant fresch y llaucher dia que *qui sap*, la barca, deixantse portar per ses inflades veles y balansechant son panchut casco y cluixint ses maderes y sos palos pareixia dir *que no* també; y lo sol fuchint de la vista de la dolorida mare y enfondranse en l'aigüa, semblaba endurse tota llum, tota ilusió, toto esperansa dolsa y fagadora...

Set dies duyen de travesia cuant prop del *Cap del Carbó* y á la vista del Semáforo que indica la entrá del port de Bougie, port de sos anhels... estaba una vesprada com sempre en la proa de la barca Amparaets, mirant en ulls llampechadors d'alegría el terme de sa Odisea, cuant senti que dolsament li ceñien la cintura y que el calor d'una cara s'acostaba á la sehua. La veu del Boniquet resoná baixeta en son oit.

—¡Ya estém Amparo...! ¡Esta nit encara podrem buscar á nostre fill...! ¡Aixó es el Semáforo, la entrá del port d'eixa vila aïorá per nosatros! ¿Estará ahí Rafelet, nostre amor?

Amparo no pogué contestar ni resistir la emoció y se dei xá caure en els brasos que la ceñien amorosos. Ell conmogut, davant tan gran dolor, aná á deixar un bes en lo front d'aquella dona esforsada, se miraren, l'alegría chuntá ses cares... pero de pronte Amparaets se separá bruscament de son amant impedit que el bes estallara entre les dos boques que encara no s'habien besat desde que son fill anaba perdut per lo mon; y digué en los ulls entelats y la veu llagrimosa señalant á la alta y escarpada roca cap á la que enfilaba sa quilla *La Joven Amparo*:

—¡No, no! Cuant l'eucontrém si; ara no. Entonces, alli, en aquella boca dolsa del anhel perdut se chuntarán nostr es lla-

bis y nostre primer bes será pera éll... Ara no; sería un atre pecat...

El Boniquet callá resignat dominat per la voluntat d'aquella dona extraña que era pera éll la llum en torn de la cual chiraba enamorat y esclau de sos raigs desllumbradors, desde que la conegué...

VIII

La trachedia

Bougie es una chicoteta vila més important per son espaciós port defés per los forts d'Abdel-kader y de la Gouraya y per la Casbach ó Ciudadela construïda per los españols, qué per sa població, Sin embargo se fá en ella un comers important en olis, grans, frutes, tissús, armes y ganaos. Y procedint en gran prudencia el Boniquet se fingi un comerciant que en compañía de la sehua dona venia á endurse taronches, borregos y lo que en conveniència comprara. Y en este pretexte comensaren á recorrer la vila; son mereat de frutes y sos establiments inquirint sempre en l'ull despert y lo cor apretat...

La Febra tifoidea vensuda, usant el **ANTIFEBROL**

Producte vechetal inofensiu, á base de *Convolvulina*, remey ideal y únic, de totes les febres gástriques, bilioses, tifoidées (tifus), palúdiques etc., etc.; y perfectament compatible en tota clase de medicaments que tinga que pendre el malalt.

Unic depòsit pera tota España: Farmàcia del carrer de la Carda, núm. 3, Valencia.

Caixa, 1'50 pesetes.

“Jarabe BEBÉ” Contra la Tos ferina y tota clase de tos.

Infalible y completament inofensiu. Exichiscas el certificat de garantía del Dr. Peset, que acompaña á cada frasco.

Preu: 3 pesetes. Farmacia, Carda, 3. Valencia

Oraw=Raff

Colón, 28.-Valencia

Grandes talleres de fotograbado autotipia y zincografía

FOTOGRAFADOS ESPECIALES

para Editores, Catálogos, Ilustraciones, Anuncios,
Marcas de Fábrica, Etiquetas.

Reproducciones artísticas y Fotograffas de todas clases

Aigua del Turia

PERMUM ESQUISIT

Superior á la Colonia y Florida

Frascos de 1 litro 5 ptes.; 1½ fd. 3; 1¼ fd. 2.

Venda: en la Perfumería inglesa de J. M.^a

Puig. Baixá de Sant Francés, 4.—Valencia

S,ha posat á la venta la segón edició del núm 1 de
El Cuento Valenciá

La desposada de la Mar

Preu: 10 céntims.

Els pedidos acompanyats de l'import al Kiosco Popular, plasa de San Francés y en esta administració, Sagrari del Salvador, 6, pral.